

PODDUKLIANSKY

KNIHOVNÍK

Ročník 16 číslo 2

2025

Časopis Poddukľianskej knižnice vo Svidníku

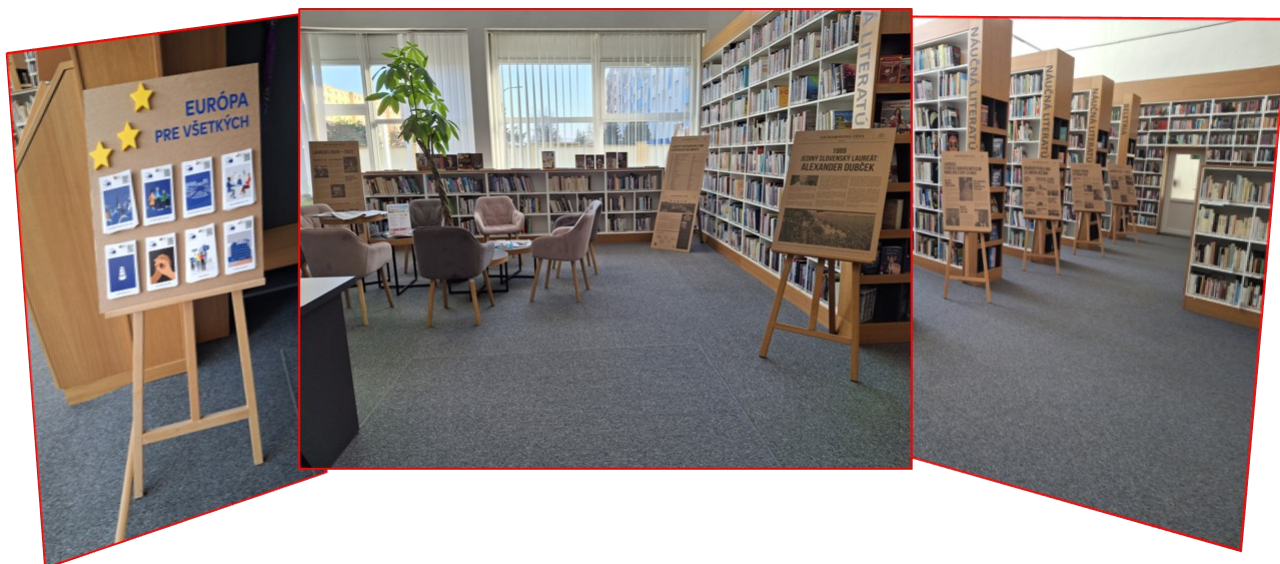
OBSAH

Knižnica pre všetkých	1
Regionálne osobnosti – Miron Petrašovič	10
Z pera našich čitateľov	13
Knižné novinky 2025	15
Knihovnícke všeličo	17
Pranostiky a povery	20
Ako sa hľadá najlepší priateľ- Petra Nagyová Džerengová	22
Vystri svoju ruku a pod' s nami do rozprávky-Dávid Dziak	23
Eva Černá – Žiť život s vášňou	24
Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia	25
Keď miluješ knihy...	27
Logická hra	28

Knižnica pre všetkých

Z aktivít našej knižnice

Od **1. apríla 2025** bola v Podduklianskej knižnici pre verejnosť sprístupnená výstava pod názvom **Európa pre všetkých**. Táto výstava mapuje históriu **Sacharovovej ceny** za slobodu myslenia, ktorú udeľuje Európsky parlament každoročne od r. 1988 jednotlivcom a organizáciám bojujúcich za ľudské práva a základné slobody. Návštevníci výstavy sa mali možnosť dozvedieť, kto bol Andrej Dmitrijevič Sacharov, po ktorom je cena pomenovaná, dozvedeli sa informácie o prvých laureátoch tejto ceny, o jedinom slovenskom držiteľovi tohto ocenenia Alexandrovi Dubčekovi, ako aj o ďalších laureátoch. Samostatné panely sú venované laureátom, ktorí sú zároveň držiteľmi Nobelovej ceny za mier či bojovníkom za ľudské práva a práva žien. K dispozícii boli tiež informácie o

laureátov, usilujúcich sa o spoločenské zmierenie a dialóg či disidentov, bojujúcich za zmenu režimu. Ocenenie doteraz získali disidenti, politickí vodcovia, novinári, právnici, aktivisti občianskej spoločnosti, spisovatelia, matky, manželky, vedúci predstavitelia menšín, skupina aktivistov vystupujúcich proti terorizmu, mieroví aktivisti, aktivista zasadzujúci sa proti mučeniu, karikaturista, dlhodobo zadržívaní väzni svedomia, režisér, OSN ako orgán, a dokonca aj dieťa bojujúce za právo na vzdelanie. Propaguje najmä slobodu prejavu, práva menšín, dodržiavanie medzinárodného práva, rozvoj demokracie a uplatňovanie zásad právneho štátu. Viacerí laureáti, a to aj Nelson Mandela, Malála Júsafzaj, Denis Mukwege a Nádja Murád, získali Nobelovu cenu za mier. Európsky parlament udeľuje Sacharovovu cenu spolu s finančnou odmenou koncom každého roka na plenárnej schôdzi v Štrasburgu. Výstava trvala do 30. apríla 2025.

[illegible]

Pestré všeličo o knihe a knižnici, takýto názov malo podujatie pre žiakov 1.- 4. roč. ZŠ v Nižnom Mirošove, ktorí **10.4.2025** navštívili Poddukliansku knižnicu. Jedným z dôvodov návštevy bolo aj to, aby mali deti predstavu, čo je to knižnica, koľko kníh sa v nej

koordinátorkám ŠKD a rodičom, ktorí deti podporovali v ich tvorivosti. Slávnostné vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo **30.4.2025 o 10.00 hod.** v Podduklianskej knižnici, kde víťazi boli odmenení vecnými cenami.

VÝHERCOVIA PODĽA SÚŤAŽNÝCH KATEGÓRIÍ:

VÝKRESY

I. Kategória

- 1. miesto:** Vianoce s opicou škorickou, Karinka Chomová, CZŠ sv. Juraja Svidník
1. miesto: Kocúr v čižmách, Adela Rudyová, ZŠ 8. mája Svidník
- 2. miesto:** Farebná bowlingová mačka, Alžbetka Bandžaková, ZŠ Kračúnovce
2. miesto: Ferdo mravec, Daniela Kanalošová, ZŠ Vyšný Orlík
- 3. miesto:** Pipi a jej sila, Dorotea Šangríková, CZŠ sv. Juraja Svidník
3. miesto: Zoe a jej prasiatko, Zoja Harčariková, ZŠ Kračúnovce

Cena poroty: Žabí princ, Kamila Ľolová, ZŠ Vyšný Orlík

II. Kategória

- 1. miesto:** Mickey Mouse, Laura Raganová, ZŠ 8. mája Svidník
2. miesto: Červená čiapočka, Adriána Siváková, ZŠ Nižný Mirošov
2. miesto: Leví kráľ, Darina Karalová, ZŠ Krajná Poľana
- 3. miesto:** Rabbinzell na cestách, Bibiana Maťašová, ZŠ Kračúnovce
3. miesto: Tri prasiatka a vlk, Barbora Mačeková, ZŠ Cernina

PRIESTOROVÉ PRÁCE KOLEKTÍV

I. Kategória

- 1. miesto:** Migrácia - vtáci sťahovací, krúžok Z každého rožka troška, ZŠ Ladomirová
- 2. miesto:** Smelý zajko, Michaela Baranová, Eva Capková, Juliana Pitlivková, ZŠ Karpatská Svidník
2. miesto: Čin – Čin, ŠKD, Vyšný Orlík
- 3. miesto:** Tučniaci, ŠKD, 8. mája Svidník
3. miesto: Braček jelenček, ŠKD, Ladomirová

JEDNOTLIVCI

I. Categoria

- 1. miesto:** Tri prasiatka, Sofia Jamroškovičová, ZŠ Okružle
- 2. miesto:** Moja kamarátka Pipi, Lívia Idelbeková, ZŠ Chotča
- 3. miesto:** Hedviga, Oliver Vrablík, ZŠ Okružle

JEDNOTLIVCI

II. Kategória

- 1. miesto:** Tri medvede, Igor Hric, ZŠ Okružle
- 2. miesto:** Ježko, Zuzana Labancová, ZŠ Okružle
- 3. miesto:** Veverička Vivi, Samuel Dupňak, ZŠ Okružle

[illegible][illegible]

A group of people, mostly older adults, are seated in a row of chairs in a library. They are facing towards the right side of the frame, where a presentation is likely taking place. The library has high ceilings and large bookshelves filled with books. A sign on the wall reads "VALDICA LITERARIA". A cartoon bee character is in the bottom right corner.

[illegible][illegible]

[illegible]

Vyhodnotenie literárnej súťaže Pavlovičov literárny Svidník 2025

Podduklianska knižnica vyhlásila v januári 2025 literárnu súťaž vo vlastnej tvorbe pre deti, mládež a dospelých pod názvom Pavlovičov literárny Svidník. Do súťaže sa zapojilo 23 súťažiacich s 29 literárnymi prácami v poézii a próze. Práce hodnotila porota v zložení Mgr. Július Paňko, Svidník a Mgr. Anna Lažová, Svidník.

Mená víťazov a ich umiestnenie v jednotlivých kategóriách súťaže Pavlovičov literárny Svidník:

POÉZIA MLADŠÍ ŠKOLSKÝ VEK

1. miesto

Patrik PACHUTA

Spojená škola, Svidník

2. miesto

Petra ŠTEFANIŠINOVÁ

Spojená škola, Svidník

POÉZIA STARŠÍ ŠKOLSKÝ VEK

1. miesto	Daniel IVANČO	Spojená škola, Svidník
2. miesto	Radka SIVÁKOVÁ	Spojená škola, Svidník
	Tobias BRASLAVSKÝ	Spojená škola, Svidník
3. miesto	Martin LUKÁČ	Spojená škola, Svidník

POÉZIA DOSPELÍ

1. miesto	Daša Berežná
2. miesto	Mária Uhrinová

PRÓZA MLADŠÍ ŠKOLSKÝ VEK

1. miesto	Vladislav GORIŠČÁK	Spojená škola, Svidník
2. miesto	Richard CHUDÍK	Spojená škola, Svidník
3. miesto	Slávka ŠOFRANKOVÁ	ZŠ Karpatská, Svidník

PRÓZA STARŠÍ ŠKOLSKÝ VEK

1. miesto	Juliana MAJEROVÁ	ZŠ Gíraltovc
2. miesto	Sandra MAČOVÁ	ZŠ Gíraltovc
	Tibor PIŇKO	Spojená škola, Svidník
3. miesto	Matúš KAHANEC	Spojená škola, Svidník

Vítazom srdečne blahoželáme!

[illegible]

Knihy nás spájajú – pod týmto názvom sa uskutočnila inšpiratívna návšteva rómskych žiakov zo ZŠ Stropkov do Podduklianskej knižnice dňa **17.6.2025**.

20. júna 2025 sa v knižnici uskutočnila beseda s ukrajinskými spisovateľmi v rámci Slávností Rusínsko-Ukrajinskej kultúry vo Svidníku.

Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojím menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im REGIONÁLNE OSOBNOSTI. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosti každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatelnú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej predstavujeme osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

MIRON PETRAŠOVIČ (1890 – 1959)

Gréckokatolícky kňaz, otec a mučeník

V tomto roku uplynie 135 rokov od narodenia o. Mirona Petrašoviča, jedného z gréckokatolíckych kňazov, ktorý zomrel ako obeť represálií v päťdesiatych rokoch.

Keď sa dňa 28. septembra 1890 v maličkej dedinke Medvedie, v kraji pod Makovicou, v rodine dedinského gréckokatolíckeho kňaza Alexeja Petrašoviča a jeho ženy Heleny (rodenej Timkovej), tiež pochádzajúcej z kňazskej rodiny, narodil syn, dali mu meno Miron. O jeho celoživotnej ceste rozhodli už pri jeho narodení: „*Bude kňazom; ako otec...*“ Toto povolanie sa totiž v tom čase syna. Preto Miron, najstarší syn kňaza, mal ešte 3 bratov a sestru, bol na svoje povolanie pripravovaný už od útleho veku. Základnú školu začal navštevovať v obci Breznička (okr. Stropkov). Keďže sa chystal na gymnázium, rodičia usúdili, že ich syn bude lepšie pripravovaný v prešovskej základnej škole, preto v roku 1896 prichádza do Prešova, do „veľkého sveta“, aby získal potrebné vedomosti. Začal bývať u svojej tety Irmu Vaškovičovej v Prešove. Následne v rokoch 1901 – 1909 navštevoval hlavné kráľovské maďarské gymnázium. Po maturite sa prihlásil na teológiu, tiež v Prešove, ktorú absolvoval v rokoch 1909 – 1913. Štúdium zakončil kňazskou vysviackou 21. septembra 1913 v Užhorode, lebo prešovské biskupstvo v tom čase nemalo svojho biskupa. Prímičnú sv. liturgiu slávil 5. októbra 1913 v obci Stakčín (okr. Humenné). Tam sa medzitým presťahovala jeho rodina, keďže otec sa stal správcom miestnej gréckokatolíckej farnosti.

Miron Petrašovič bol po vysviacke ustanovený za správcu farnosti Stročín, ktorá mala dve filiálky – Mergešku (teraz Nová Polianka) a Potoky. V tejto farnosti pôsobil do roku 1928, teda celých 15 rokov. Sviatostné manželstvo uzavrel vo farnosti Orlík v lete v roku 1913 s Helenou Haľkovou (1896 – 1954), dcérou gréckokatolíckeho kňaza J.ána Haľka. Stal sa

otcom šiestich detí. Mal 3 synov: Ladislava, Mirona (1930 – 1997) a Jozefa (1918 – 1995), ktorý bol entomológom a učiteľom. Tiež mal 3 dcéry: Gabrielu (1915 – 2009), Helenu (1917 – 2010) a Teodóziu (1921 – 2010). Všetky sa stali učiteľkami.

Otec Miron, podobne ako ostatní kňazi v tom období, musel aj gazdovať, aby uživil rodinu, lebo finančná situácia bola v našom kraji biedna. V novozriadenej farnosti v Stročíne bol v poradí len druhým kňazom. Bolo potrebné mnohé aktivity ešte len zaviesť a rozvinúť. Tam ho zastihla aj prvá svetová vojna, počas ktorej sa evakuoval do Prešova, kde sa zdržal niekoľko mesiacov. Starostlivo sa pripravoval na kázne a dôsledne sa staral o cirkevný spev. V kuchyni farskej budovy pravidelne zaznieval cirkevný spev, ktorý nacvičoval s miestnou mládežou. Pretože zastupoval aj blízke opustené farnosti Svidník, Šarišský Štiavnik a Hrabovčik, dostal od vladyku Pavla P. Gojdiča, OSBM, výnimku slúžiť v nedeľu dve sv. liturgie, hoci oficiálne bolo v tom čase povolené slúžiť iba jednu. S ochotou vypomáhal svojim spolubratom a na sv. liturgie obyčajne prichádzal na koni. Na svoje filiálky však musel chodiť pešo, lebo terén bol veľmi členitý. V zime sa cestou na filiálky musel brodiť aj v polmetrovom snehu. Vo svidníckom dekanáte bol istý čas aj okresným dekanom. Mal široký rozhľad a staral sa o všestranné pozdvihnutie úrovne gréckokatolíckych farností v okrese, ale aj o kultúrny a spoločenský rozvoj.

Úprimne sa tešil spolupráci s misionármi kongregácie redemptoristov, keď sa v roku 1922 nasťahovali do Stropkova.

„Prišli v tichosti, žili v tichosti. Nikoho z našich kňazov nepoznali, ani ich nikto z našich nepoznal. Ja snád som bol prvý, ktorý som sa s nimi zoznámil. Bolo to pre mňa nemalou radosťou, keď som sa od nich dozvedel o ich cieľi, o ich poslaní, čo chcú medzi nami. Myšlienka misii bola vtedy u nás ešte cudzia, niektorí si položili otázku: Načo nám misionárov? – My nestačíme pre svojich veriacich?“

V tom období začali v okolí Stropkova agitáciu contramisionári, ktorí chceli odtrhnúť veriacich od jednoty viery. Redemptoristi boli vtedy všade tam, kde bolo potrebné kňazstvu pomáhať. Otec Petrašovič ich potom pozval vykonať riadnu misiu podľa ich programu do svojej farnosti v Stročíne. Bola to ich prvá misia v našej diecéze, prvá misia v najmenšej farnosti, ktorá obsahovala v 4 obciach asi 83 rodín veriacich. Uskutočnila sa od 5. do 12. marca 1922. Otec Petrašovič nadviazal s redemptoristami pevné kontakty, ktoré vyústili do mnohoročnej plodnej spolupráce.

V roku 1928 bol ustanovený za správcu farnosti v Prešove, kde pôsobil celých 23 rokov. Druhú svetovú vojnu prežil práve na fare v Prešove. Pri bombardovaní bola zasiahnutá aj farská budova, pri ktorom zahynula miestna domovníčka. Ležalo mu na srdci duchovné dobro veriacich, a preto pozval otcov redemptoristov na veľké osemdňové misie aj do Prešova, konané v dňoch od 16. do 23. marca 1947. Neskôr bol vymenovaný za titulárneho kanonika.

Môžeme ho charakterizovať aj ako veľkého unionistu, ktorý sa ako delegát gréckokatolíckej eparchie zúčastňoval na velehradských kongresoch. Niekoľko rokov vyučoval náboženstvo v učiteľskom ústave v Prešove a viedol mariánsku kongregáciu. Bol eparchiálnym duchovným Spolku Matky ustavičnej pomoci. Otec Petrašovič rád cestoval aj na rôzne veľké cirkevné slávnosti. Cestoval aj na odpusty do Mariacelu, Mária-Póče, na Černeču horu do Mukačeva.

Bol aj literárne činný. Už počas svojho pôsobenia v Stročíne písal náboženské články, ktoré v časopise *Lístok* uverejňoval pod pseudonymom Soročinský, lebo dedinka Stročín sa predtým volala Soročín. Časopis *Ruskoje slovo* malo prílohu s názvom *Da pridet carstvije tvoje*, ktorú otec Miron Petrašovič dva roky redigoval. Čítal mnoho časopisov, z ktorých preberal podstatné veci a písal o nich v spomínanej prílohe.

Vo funkcii titulárneho kanonika však nepôsobil dlho. Prišiel rok 1950 a s ním súvisiaca likvidácia gréckokatolíckej cirkvi. V noci z 27. na 28. apríla 1950, v predvečer smutne presláveného „Prešovského soboru“, do prešovskej fary vtrhla skupina mužov –

príslušníkov ŠtB a o. Petrašoviča odvieďa. Bol teda medzi prvými gréckokatolíckymi kňazmi, ktorých zatkli. Odmietol sa podriaďovať nátlaku štátnej moci, aby sa vzdal vernosti gréckokatolíckej cirkvi a prestúpil na pravoslávie. Z väzenia bol deportovaný do tábora nútených prác v Novákoch. Nasledovali tábory v Hlohovci, Podolínci, Močenku a v Báci. V priebehu niekoľkých dní po jeho zatknutí bola z fary vysťahovaná aj jeho rodina a jeho 6 detí bolo prepustených zo zamestnania. Po prepustení z táborov v roku 1952 dostal o. M. Petrašovič zákaz pobytu v Prešove. Zákaz v plnej miere rešpektoval do roku 1954, keď mu zomrela manželka, ktorú pochovali na prešovskom cintoríne. Vtedy sa vrátil do Prešova bližšie k svojim blízkym a k svojim veriacim.

Po prepustení vyvíjal aktivity za obnovenie gréckokatolíckej cirkvi v Československu. V roku 1955 bol poverený biskupom V. Hopkom jej vedením v ilegalite. Tento jeho „návrat“ nebol po vôli vtedajším mocným, potvrdzuje to aj skutočnosť, že v apríli roku 1958 ho znovu pod rúškom noci z provizórneho bytu (prílepku na múre cintorína, kde žil) odvieďli príslušníci ŠtB. V tom istom roku mu bolo v súdnom procese dané za vinu, citujem: „*Nechcel sa zmieriť s usporiadaním pomerov gréckokatolíckej cirkvi v Česko-Slovensku a pripravoval jej obnovenie.*“ Súd sa konal v Prešove a výmer trestu znel dva roky nepodmienečne. Bol väznený v Prešove a na Pankráci v Prahe, kde sa konal aj odvolávací súd, na ktorom bolo pôvodné obvinenie vyvrátené a vrátené na súd v Prešove. Tu mu však obžaloba „našla iné delikty“ a bol odsúdený na dva roky ako tzv. vatikánsky špión – príčina, ktorá bola dosť často s obľubou uvádzaná v kňazských procesoch a rozsudkoch. Nespravodlivý trest si odpýkával vo väznici v Leopoldove. Deväť mesiacov pred vypršaním tohto trestu, 9. augusta 1959, zomrel vo väzenskej nemocnici v Brne na mozgovú príhodu. Jeho telesné pozostatky vydali príbuzným. Tí ich uložili k večnému odpočinku na prešovskom hlavnom mestskom cintoríne. Na poslednej rozlúčke so správcom prešovskej farnosti sa okrem najbližších príbuzných zúčastnilo iba niekoľko farníkov. Ukázalo sa, že strach bol silnejší než pocit spolupatričnosti.

Otec Miron Petrašovič sa počas celého svojho života venoval službe Bohu a veriacim. Okrem vzorného plnenia kňazských povinností venoval veľa úsilia kultúrnemu, spoločenskému a vzdelanostnému pozdvihnutiu gréckokatolíckych veriacich. V roku 1990 bol súdne i občiansky rehabilitovaný in memoriam.

Stanislava Volčková

Použitá literatúra

BABJAK, Ján: *Zostali verní - Osudy gréckokatolíckych kňazov : diel 1.* / Ján Babjak. - 1. vyd. - Košice : Byzant, 1997. - 134 s. - ISBN 80-85581-16-7.

Biografický lexikón Slovenska : VII., O-Q. - Martin : Slovenská národná knižnica, Národný biografický ústav, 2020. - 718 s. - ISBN 978-80-81491-27-6.

Miron Petrášovič : kňaz, otec, mučeník- / V. P.. In: *Slovo : mesačník gréckokatolíckej cirkvi.* - Roč. XXII, č. 22 (1990), s. 13.

PETRAŠOVIČ, Miron: Milá spomienka. In: *Misionár: náboženský časopis gréckokatolíkov.* - Roč. 8, č. 6 (1947), s. 173-174.

Z pera našich čitateľov

Napísali ste nám:

Moje náboje sú moje knihy...

Tak ako v predchádzajúcich rokoch aj tento rok v júni sa v rámci 71. Slávnosti Rusínov-Ukrajincov na Slovensku (20.06.2025), uskutočnilo stretnutie so spisovateľmi. Besedu otvoril a viedol prozaik a prekladateľ Ivan Jackanin, predseda Spolku ukrajinských spisovateľov na Slovensku. Vo svojom úvode poďakoval riaditeľovi Podduklianskej knižnice vo Svidníku pánovi Kamilovi Beňkovi za možnosť zúčastňovať sa na tradičných stretnutiach v priestoroch tejto knižnice. Ivan Jackanin privítal vzácných hostí, ktorými boli

Oles Djak a Oleksandr Masljanyk zo slávneho Ľvova, Mykola Zymomrja z Drohobyča a Jaroslav Fedyšin s manželkou Olenou z Užhorodu, ktorí na jeho pozvanie s radosťou zavítali do Svidníka. Pri tejto príležitosti odovzdali Ivanovi Jackaninovi prestížnu literárnu cenu Iryny Vilde za minulý rok (diplom, striebornú medailu) za zbierku poviedok „Bilyj lehiť“ (Biely vánok). Obaja Ľvovčania boli členmi autoritatívnej poroty tohto ocenenia, ktorej predsedníčkou bola Halyna Pahuťak, prozaička v oblasti žánru fantasy a gotického románu. Zároveň Ivanovi Jackaninovi poďakovali za obetavé úsilie, ktoré vynakladá na stránkach časopisu Dukľa, pričom časopis nazvali zrkadlom včerajšieho a dnešného slova. Oles Djak, predseda Ľvovskej regionálnej organizácie Národného zväzu spisovateľov Ukrajiny (NZSU), poznamenal, že básnikove diela znejú najlepšie, keď ich prednesie sám autor, preto prečítal niekoľko veršov zo svojej zbierky „Polit vodospadu“ (Let vodopádu), ktoré sú akoby „básnikovou snahou zmeniť

svet“. (Pri tejto príležitosti spomenul Vasyľa Symonenka, ktorý aj napriek svojej rečovej

vade snažil sa deklamovať svoje diela). Na Ukrajine, kde zúri vojna, boli na vystúpení O. Djaka aj ranení vojaci, ktorí chceli počuť predovšetkým ľúbostnú poéziu.

Na medzinárodnej literárnej súťaži rukopisov prózy „Krylatyj lev“ (Okrídlený lev), koordinovanej Ľvovskou regionálnou organizáciou NZSU, bol ocenený Július Paňko za rukopis doposiaľ nevydanej knihy. „A my sme sa už dôstojne postarali o to, aby kniha Ja - Mychas vyšla v našej vydavateľskej sérii Knižnica okrídleného leva“, poinformoval o vydaní knihy O. Djak (vydavateľstvo KOLO, Drohobyč, 2020).

Spisovateľ. Oleksandr Masljanyk, člen NZSU, publicista, redaktor a vydavateľ zdôraznil fakt, že sa narodil v meste Rachiv v Zakarpatskej oblasti, ktoré je partnerským mestom Svidníka. Dva roky pred vojnou vydalo kyjevske vydavateľstvo Dnipro jeho ôsmu knihu „Zvir zi schodu“ (Zviera z východu). Je to pravdivá, bolestivá, ostrá a presvedčivá publicistika. „Aj moja vojna sa vedie tam na Východe a ja strieľam svojimi článkami a esejami. Moje guľky sú moje slová, moje náboje sú moje knihy“, povedal na záver autor.

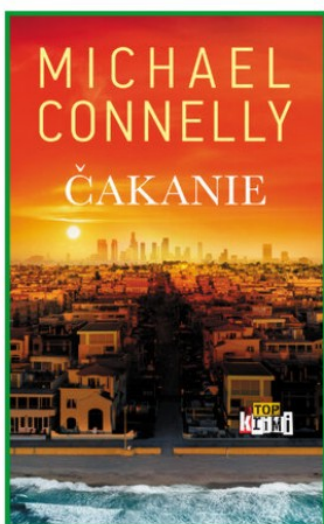
Ďalší ctený hosť Mykola Zymomrja z Drohobyča, známy literárny vedec, prekladateľ, kritik, profesor, akademik, výskumník teórie a praxe prekladu ako aj nemeckých a poľsko-ukrajinských literárnych vzťahoch, predstavil prítomným nové ukrajinské knihy. Z detskej literatúry to bola nádherne ilustrovaná rozprávka od Jany Hrycajovej „Dobrodijka Voleňka ta hodynnyk Peremohy“ (Dobrodinec Voleňka a hodiny Víťazstva), ktorá uzrela svetlo sveta v užhorodskom vydavateľstve TIMPANI, ktorého riaditeľom je pán Jaroslav Fedyšin. Spisovateľka, pedagogička a vydavateľka Jana Hrycaj žije v Nemecku a Švajčiarsku. Podľa nej treba milovať učenie, je to jedna z možností ako prežiť a uspieť v globálnom svete.

Na záver besedy hostia z Ukrajiny ako aj Ivan Jackanin podarovali Podduklianskej knižnici vo Svidníku ukrajinské knižné vydania.

Nadežda Varcholová

Knižné novinky 2025

CONNELLY, Michael
Čakanie. - Bratislava : Slovart 2025. - 350 s.

Harry Bosch je nielenže dávno na dôchodku, navyše ho čoraz väčší trápí zdravie. Jeho dcéra Maddie však usilovne pokračuje v otcových šľapajach a snaží sa vypracovať na detektívku LAPD. Začne pracovať na dvoch prípadoch s Renée Ballardovou a tie novú vyšetrovateľskú dvojicu zavedú od banálnej krádeže k tomu najhoršiemu zločinu a od starej DNA k sérii dávnych ohavností. Stopy vedú do nebezpečne vysokých kruhov, a tak im Harryho skúsenosti a odvaha celkom isto ešte prídu vhod.

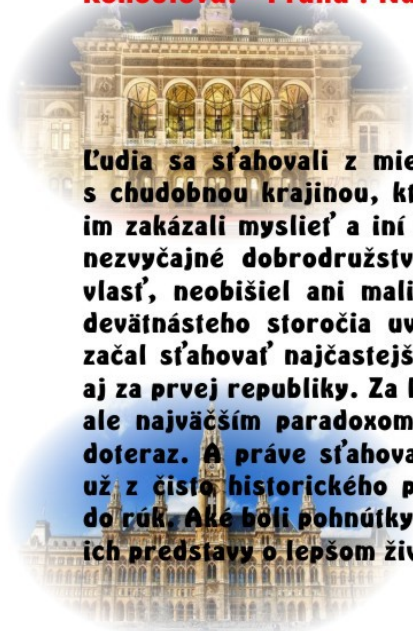
TUNG, Debbie
Knihomol'ka. - Bratislava : Aktuell 2025. - 143 s.

Knihomoli, radujte sa! Tieto okúzľujúce komiksy presne zachytávajú, aké je to byť až po uši zamilovaný do pevnej väzby. A mäkkej väzby! A elektronických kníh! A kníhkupectiev! A knižníc! Knihomol'ka je skvelý darček pre čaj pijúcich, chrčty ovoniavajúcich, knihy hromadiacich knihofilov. Komiksy Debbie Tungovej spoznáte okamžite. Rozosmejú vás a zároveň dokonale zachytávajú myšlienky a návyky knižných fanatikov. Debbie Tungová je karikaturistka a ilustrátorka žijúca v anglickom meste Birmingham. Jej kresby o každodennom živote a o láske ku knihám a k čaju nájdete na webovej stránke Where's My Bubble? (wheresmybubble.tumblr.com).

MAJERNÍK, Miroslav

Poslední autobus do Vídně ; ze slovenského originálu přeložila Marcela Kohoutová. - Praha : Naše vojsko 2025. - 200 s.

Ľudia sa sťahovali z miesta na miesto v behu dejín stále. Jedni boli nešťastní s chudobnou krajinou, ktorá ich nedokázala uživiť. Druhí so zlými vládcami, ktorí im zakázali myslieť a iní iba preto, aby si život obohatili novým poznaním a prežili nezvyčajné dobrodružstvo. Tento neduh nespokojnosti, keď človek opustí svoju vlasť, neobišiel ani maličký národ v strede Európy. Len čo vrchnosť v polovici devätnásteho storočia uvoľnila opraty poddanstva, tak sa národ z pod Tatier sa začal sťahovať najčastejšie pre chudobu. Znova prišla bieda a Slováci sa sťahovali aj za prvej republiky. Za lepším životom sa sťahovali aj za čias budovania socializmu, ale najväčším paradoxom je, že so sťahovaním pokračujeme v ére demokracie až doteraz. A práve sťahovanie za lepším životom v čase budovania socializmu, teraz už z čisto historického pohľadu, zaujalo autora tejto knihy, ktorá sa vám dostáva do rúk. Aké boli pohnútky aktérov jeho príbehu pri odchode za hranice a či sa naplnili ich predstavy o lepšom živote v ďalekej cudzine?

BODE, Thilo
Viete, čo kupujete? A čo jete?
Sprievodca supermarketom. -
Bratislava : Vydavateľstvo Miroslav
Spišák 2025. - 226 s.

Do supermarketov chodíme skoro všetci. Ale medzi vysokými a nízkymi cenami a našej túžbe po dobrých potravinách už neplatí to, čo sme si vždy mysleli. Lebo lacné nie je zlé a drahé nie je dobré. Lebo právny stav v potravinárstve EÚ štátov je priateľský k supermarketom a nepriateľský k spotrebiteľom. Nezrozumiteľné zoznamy zložiek s minimálnou veľkosťou údajov na obaloch potravín, nepriehľadné vyjadrenia o kvalite a chýbajúce informácie nám bránia v tom, aby sme si ako zákazníci mohli celkom slobodne vybrať. Bode nás berie na cestu po supermarketoch. A vysvetľuje. Zrozumiteľne, s veľkým množstvom údajov a príkladov. Ovocie, zelenina, mäso, pekárenské výrobky, mliečne produkty a ďalšie. Jeho rady a odporúčania môžu spotrebiteľovi otvoriť oči, ale aj priamo poslúžiť pri nákupe. Nielen v Nemecku, ale aj v celej EÚ, lebo európske predpisy a obmedzenia platia všade rovnako. Aj na Slovensku.

Nadežda Mičáková

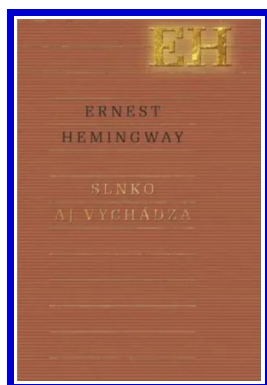
Knihovnícke všeličo

Kniha, knižnica, ľudia okolo kníh a knihovníci patria už po stáročia neodmysliteľne k sebe. A o tom je aj táto rubrika v našom časopise, v ktorej uverejňujeme zaujímavosti, postrehy, informácie, tipy, inšpirácie, rozhovory, kuriozity z domova a zo sveta, týkajúce sa písaného slova, sveta kníh, knižníc a ľudí spojených s nimi. A keďže tento proces poznávania nikdy nekončí, aj kúzlo poznávania trvá a naďalej láka...

Toto je údajne 10 najlepších kníh všetkých čias. Máš prečítané všetky?

Ktorá kniha je tvoja najobľúbenejšia?

Pokračovanie z predchádzajúceho čísla 1/2025

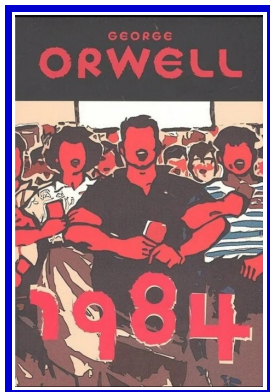
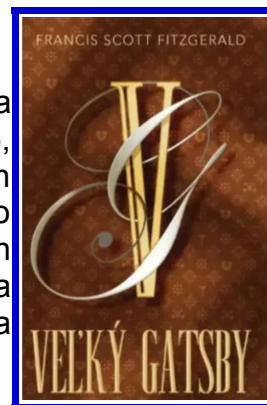

5. Slnko aj vychádza (Ernest Hemingway)

Dej autorovho debutu z roku 1926 je situovaný do intelektuálneho prostredia povojnového Paríža a španielskej Pamplony. Hlavným hrdinom diela je americký novinár Jake Barnes, ktorý sa snaží zabudnúť na vojnové traumy a bolesť, ktorú v sebe nosí. Autor v románe Slnko aj vychádza zanechal svedectvo o jednej epoche a jednej generácii, do ktorej života drasticky zasiahla svetová vojna. Aj preto býva táto generácia označovaná ako stratená generácia.

4. Veľký Gatsby (Francis Scott Fitzgerald)

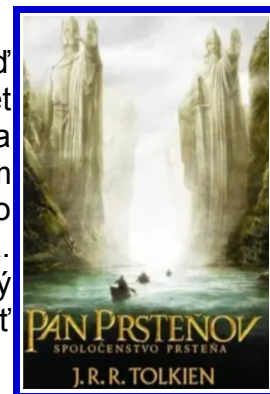
Najslávnejší román F. S. Fitzgeralda sa odohráva v období prohibície a takzvaného džezového veku v USA. Kniha prvý raz vyšla v roku 1925, spočiatku sa však takmer nepredávala. Záujem vzbudila až v 50. rokoch 20. storočia, keď sa stala hitom. Román sleduje život extravagantného miliónára zamilovaného do krásnej Daisy na pozadí luxusných večierkov a miliónových obchodov. Autor chcel románom poukázať na zvrátenosť a morálny úpadok vtedajšej doby. Pozlátka totiž ukrýva temné tajomstvá aj tragické dôsledky.

3. 1984 (George Orwell)

Nadčasový román z pera Georgea Orwella patrí medzi klenoty svetovej literatúry. Dej knihy sa odohráva v dystopickej budúcnosti, ktorú nemilosrdne ovládla komunistická diktatúra na čele s Veľkým bratom. Hlavným protagonistom je čestný a citlivý Winston Smith, ktorý sa vzoprie diktatúre a za svoje činy zaplatí krutú daň. Kniha z roku 1984 predpovedala budúcnosť, vďaka čomu ju ľudia s obľubou čítajú aj dnes.

Kultové dielo fantasy literatúry vznikalo v rokoch 1937 až 1949 a ihneď po publikovaní sa stretlo s obrovským úspechom. Klasický námet zachytávajúci boj dobra so zlom je nadčasový, vďaka čomu sa kniha stala obľúbeným dielom mladých, ale aj starších čitateľov po celom svete. Tolkien príbeh spočiatku písal ako rozprávku pre svoje deti, no keď sa dej začal stávať čoraz temnejším, rozhodol sa, že knihu vydá. Autor zrejme nečakal, že príbeh, ktorý začal písať pre úzky rodinný kruh, sa stane svetovým fenoménom a desiatky rokov sa bude radíť medzi najpredávanejšie diela.

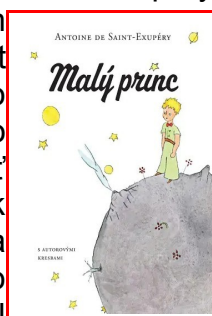
Ako by sme mohli zo zoznamu tých najlepších kníh vynechať Harryho, s ktorým väčšina z nás vyrastala či dospievala? Sedemdielna sága o žiakovi čarodejníckej školy a jeho kamarátoch Hermione a Ronovi začala postupne vychádzať v roku 1997, posledný diel vyšiel o desať rokov neskôr. Príbeh Harryho Pottera a jeho priateľov aj nepriateľov si získal čitateľov po celom svete. Sága mala taký úspech, že sa krátko po vydaní prvej časti dočkala aj filmového spracovania. Z filmov sa, ako inak, okamžite stali trháky.

[illegible]

Najpredávanejšie knihy všetkých čias: Prvá priečka vás neprekvapí

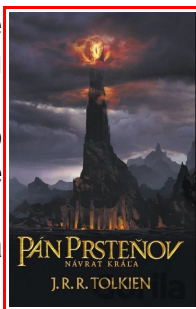
Niektoré knižné tituly spôsobia chvíľkový ošiaľ a iné sa zas neprestajne predávajú, aj keď sa ich prvý výtlačok datuje do dávnejších čias. Knihy, ktoré poznajú všetky generácie sa dodnes ocitajú v kníhkupectvách a je tiež veľmi pravdepodobné, že minimálne jeden z týchto svetových bestsellerov máte doma aj vy.

Francúzsky spisovateľ Antoine de Saint-Exupéry (1900-1944) sa do histórie literatúry zapísal predovšetkým svojím dielom Malý Princ (fr. Le Petit prince), ktoré sa k čitateľom po prvýkrát dostalo rok pred jeho tragickou smrťou. V príbehu je vyobrazené stretnutie samotného autora s Malým Princom, pričom podstatu tohto diela možno objaviť o rozprávkový príbeh, ktorý sa však ktoré bezprostredne narážajú na s ľudským srdcom. Kniha sa vo smerom, keďže autor zvolil ktoré majú inšpiratívny a náučný charakter a ich význam je ľahko pochopiteľný aj pre detských čitateľov. V slovenských kníhkupectvách si tento titul môžete zaobstarať nielen v slovenčine, ale aj v originálnom francúzskom prevedení.

John Ronald Reuel Tolkien (1892-1973) je považovaný za jedného z hlavných priekopníkov knižného žánru fantasy na svetovej úrovni. Z jeho literárnej tvorby vyčnievajú

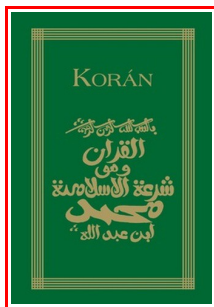
dva hlavné tituly Hobbit (angl. The Hobbit), ktoré dobyli aj filmovú zapísal aj na zoznam najznámejších prekvapením vzhľadom na jeho technológií a kinosál. Prvé vydanie avšak nie podľa pôvodného plánu, jedinej knihy. Nakoniec sa príbeh dostal do predaja ako trilógia a Návrat kráľa). Autor sa v príbehu a zla prostredníctvom dobrodružných a fantastických situácií.

Hobbit) a Pán prsteňov (angl. Lord of the Rings), ktoré dobyli aj filmovú scénu. Pán prsteňov sa dokonca diel 20. storočia, čo nie je veľkým vysokú predajnosť aj v období sa na verejnosť dostalo v 50. rokoch, v ktorom mal byť príbeh zhmotnený do rozhodnutím vydavateľa Tolkienov (Spoločenstvo prsteňa, Dve veže sústreďuje na vysvetľovanie dobra

3. Korán (800 mil. kusov)

Posvätná kniha islamu pozostáva zo základných právd a zásad náboženstva, ktorých väčšinové autorstvo je prisudzované zakladateľovi islamu Mohamedovi. Počiatok vzniku Koránu je zasadený už do obdobia 7. storočia, odkedy sú v knihe zosumarizované aj všetky pravidlá, ktorých dodržiavanie je nevyhnutnosťou pre moslimov. Kniha je ľahko dostupná v slovenskom preklade, pôvodne je dielo písané v arabčine. Vysvetľovaním a pochopením textov Koránu sa zaoberajú mnohí odborníci a špecialisti, pričom sa zhodujú na tom, že Korán patrí ku knihám, ktorých hlavný zámer spočíva vo vyjadrení čo najväčšieho množstva myšlienok prostredníctvom čo najmenšieho počtu slov. Islam je druhým najrozšírenejším náboženstvom s viac ako 1,8 mld. veriacich, primárne z tohto dôvodu sa aj Korán dostal do rebríčka bestsellerov.

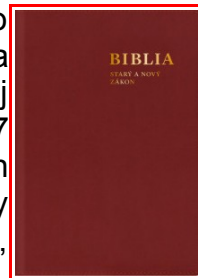

2. Červená kniha (1,1 mld. kusov)

Ideológia komunistického režimu aj so šírením radikalizmu nadobudla svoju knižnú podobu pod názvom Červená kniha v roku 1964. Autorom diela bol čínsky diktátor Mao Ce-tung (1893-1976), ktorého cieľom bolo, aby sa výtlačky dostali ku každému čínskemu občanovi. Aktuálne je možné knihu zakúpiť v českom aj slovenskom jazyku, pričom originálnym jazykom je zjednodušená čínština. Kniha obsahuje celkovo 427 citátov rozdelených do 33 knižných kapitol. V čase prvého vydania Červenej knihy (60. roky) nechýbali jej výtlačky v žiadnej čínskej domácnosti a pre niektoré skupiny ľudí bola táto kniha dokonca povinným dielom.

1. Biblia (5 mld. kusov)

Podľa Guinnessovej knihy rekordov kresťanská Biblia drží suverénne titul najpredávanejšej knihy všetkých čias, čo nadväzuje na najrozšírenejšie svetové náboženstvo - kresťanstvo s viac ako 2,4 mld. veriacich. V živote kresťanov Biblia zohráva úlohu posvätné literatúry, ktorá by ani po rokoch nemala stratiť svoj náboženský význam. Skladá sa zo 73 kníh (46 starozákonných a 27 novozákonných) a na knižnom trhu sa Biblia vyskytuje v stovkách rôznych publikácií a vydaní. Z hľadiska prekladov Biblia nepozná jazykové bariéry a rovnako tak ani tie vekové, keďže ľahko zoženiete kompletné, skrátené, moderné, vreckové i detské vydanie Biblie s bohatými ilustráciami.

<https://www.dennikrelax.sk/clanok/najpredavanejsie-knihy-vsetkych-cias-prva-priecka-vas-neprekvapi>

Pranostiky a povery

Pranostiky, tak ako ich poznáme dnes, siahajú do dávnej minulosti, keď človek existoval v tesnej spätosti a v závislosti od okolitej prírody. Klimatické podmienky a počasie určovali jeho zamestnanie i spôsob života a preto i ľudské zmysly v tomto období boli oveľa vyvinutejšie a vnímavejšie na atmosférické premeny. Pranostiky sa najprv šírili ústne až neskôr prostredníctvom tlače, hlavne kalendárov. Sú obyčajne rýmované a slúžili ako pomôcka pri zapamätávaní si výrokov, ktorých význam v kalendári roľníka bol značný. Ľudové pranostiky by sa mohli charakterizovať ako vzťah a boj rozumu a povery. Povera je nepodložená viera v nadprirodzené javy a bytosti a ich pôsobenie na človeka a jeho okolie. V súčasnosti si pranostiky a povery ceníme nie vždy pre praktickú ale zväčša pre ich estetickú hodnotu. Vybrali sme niekoľko pranostík a povier ktoré poznáme, z veľkej časti im dôverujeme, avšak aktívne ich využívame čoraz zriedkavejšie.

Pranostiky

MAREC

KTO V MARCI BLCHU NEZABIJE, MÔŽE V LETE SPOKOJNE SPAŤ

SUCHÝ MAREC, MOKRÝ MÁJ, BUDE ŽITKO AKO HÁJ

MARCOVÝ PRACH A MÁJOVÉ BLATO, TO JE SEDLIAKOVI ZLATO

V MARCI PRACH, ISTÝ HRACH

MAREC BEZ VODY, APRÍL BEZ TRÁVY

DÁŽDIVÝ MAREC JE ROĽNÍKOVO NEŠŤASTIE, SUCHÝ APRÍL ALE EŠTE HORŠIE

AK CHCEŠ MAŤ JARCU, ZASEJ HO V MARCU

NA SKORÉ MARCOVÉ TEPLA, NASLEDUJE EŠTE CHLADNO

MAREC CHYTÍ TIEŽ ZA PALEC

AK MÁŠ V MARCI LÚKU VYTOPENÚ, NIČ SI Z TOHO NEROB, ZARADUJ SA SENU

AKÉ JE POČASIE OKOLO 9. MARCA, TAKÉ BUDE V CELOM MESIACI

ŽENSKÁ CHUŤ, PÁNSKA LÁSKA A MARCOVÉ POČASIE, TO JE VŽDY NESTÁLE

Tomáš 7.3.

NA SVÄTÉHO TOMÁŠA ZO SNEHU LEN KAŠA

NA TOMA SEĎ DOMA

NA SVÄTÉHO TOMÁŠA JE NAJDLHŠIA NOC NAŠA

Gregor 12.3.

KEĎ NA GREGORA EŠTE MNOHO SNEHU LEŽÍ NA POLI, TEN SKORO SA ROZTOPÍ
A JAR RÝCHLO PRICHODÍ

NA GREGORA HORY HUČIA, GAZDOVIA EŠTE ŠTYRI TÝŽDNE DOMA ČUČIA

NA GREGORA ODPLÁVA ĽAD DO MORA

NA GREGORA SNEHY TOP, ZIME HROB

NA GREGORA PRÍDE ĽADY-LOM, ZABIJE ZIMU HROM

Jozef 19.3.

KEĎ NA JOZEFA VIETOR FUČÍ, AJ TÝŽDEŇ POTRVÁ

NA JOZEFA MRÁZ, BUDE OVOS DOBRE RÁŠŤ

V TEPLOM VETRÍKU SVÄTÝ JOZEF PROSÍ, ABY ODNIESOL ŠKODLIVÉ CHROBÁKY
A MUCHY

KEĎ JOZEF KOŽUCH ODKLADÁ, BUDE DOBRÁ ÚRODA

AK JE NA JOZEFA MRÁZ, BUDE HOJNE OVOCIA

JOZEF MOSTY STAVIA, ĎURO DO POĽA VYHÁŇA

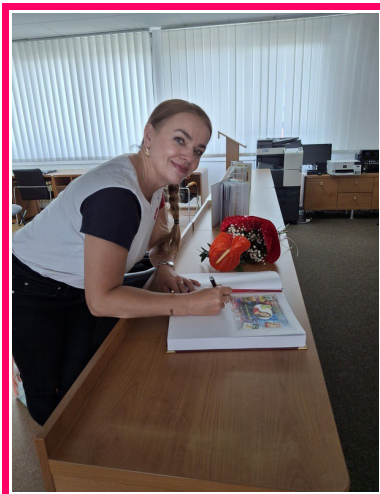
KOĽKO DNÍ PRED JOZEFOM TEPLA, TOĽKO PO ŇOM ZIMA

Použitá literatúra:

Mičáková, Nadežda : Pranostiky a povery : výberová bibliografia. - Svidník : Okresná knižnica, 1995. - 45 s. - ISBN 80-85147-19-X

Ako sa hľadá najlepší priateľ

Milú a usmievavú slovenskú spisovateľku, píšucu nielen pre dospelých, ale aj pre deti, **Petru Nagyovú Džerengovú** sme **4.6.2025** privítali v Podduklianskej knižnici na besede

so žiakmi 3. ročníkov ZŠ v meste. Autorka deťom predstavila svoju tvorbu pre deti, ktorá pozostáva z kníh: Klára a mátohy, Klára a iglu, Klára a Tity, Klára v Afrike a Hanka a Adam. Rozprávka s farebnými ilustráciami Klára a mátohy je prvá kniha spisovateľky, ktorú napísala pre deti. Je to príbeh o predškolačke Kláre, ktorá sa s dedkovou pomocou zbaví strachu z mátoh. Po tejto úspešnej knihe nasledovala séria ďalších kníh s touto hlavnou hrdinkou. Hrdinka týchto kníh má meno po autorkinej dcérke, ktorá je na to aj patrične pyšná. Nakoniec autorka deťom pútavým spôsobom prečítala ukážku zo svojej knihy Klára a iglu, kde ju doprevádzali traja dobrovoľníci z obecnstva, ktorí počas jej čítania zahrali príbeh pomocou handrových

bábik - postavičiek z príbehu. Na besede nechýbal ani priestor na zvedavé, ale i úsmevné otázky detí, na ktoré spisovateľka odpovedala srdečne a hlavne s úsmevom. Petra Nagyová Džerengová sa narodila v Košiciach, od 18. rokov žije v Bratislave, kde vyštudovala Vysokú školu ekonomickú, obchodnú fakultu. Počas štúdia pracovala päť rokov ako letuška. Po škole nastúpila do Slovenskej televízie, kde pracovala niekoľko rokov ako redaktorka, moderátorka a scenáristka v zahraničnom spravodajstve. Niekoľko rokov bola aj viceprimátorkou Bratislavy a poslankyňou jej

mestskej časti Karlova Ves. Momentálne je vedúca Karloveskej knižnice v Bratislave. Na tomto stretnutí sme sa dozvedeli aj čo-to o jej literárnych začiatkoch, že knihy čítala od malička veľmi rada a aj sama ich chcela písať, čo sa jej nakoniec aj podarilo, čo ju inšpiruje k tvorbe, kto ju motivuje, že jej prvá kniha uzrela svetlo sveta presne na jej 33. narodeniny, čo bolo pre ňu niečo úžasné a nikdy na to nezabudne, že fantáziu má asi po otcovi, a preto jej písanie celkom ide. V spisovateľkiných detských knihách sa odráža hravosť a čiastočne aj jej úžasné zážitky z detstva

spojené s Košicami. Spisovateľka prezradila aj niečo o svojich štyroch deťoch, o cestovaní a o jazykoch, ktoré ovláda. Čas neskutočne rýchlo ubehol a dopoludnie plné neopakovateľných chvíľ s touto temperamentnou a zhovorčivou autorkou sa nakoniec skončilo potleskom, autogramiádou a fotografovaním. Spisovateľke prajeme veľa tvorivých nápadov a myšlienok pre napísanie ďalších kníh a už teraz sa tešíme na ďalšie stretnutia s ňou. Toto podujatie bolo realizované v rámci projektu Literatúra, umenie a šport v knižnici, ktoré z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia, ktorý je hlavný partner tohto projektu.

Nadežda Mičáková

V duchu tohto hesla sa nieslo podujatie, ktoré Podduklianska knižnica zorganizovala pre žiakov 4. ročníkov ZŠ v meste Svidník. Medzi deti prišiel **13.6.2025** spisovateľ **Dávid**

Dziak, povolaním vysokoškolský učiteľ na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove, ktorý sa špecializuje na literatúru pre deti a mládež. Dávid Dziak predstavil deťom dve knihy zo svojej literárnej tvorby, a to básnickú zbierku Zápisník jedného chlapca a zbierku interaktívno-inštruktívnych rozprávok Pod' do rozprávky. Tento jeho nevšedný prozaický debut, Pod' do rozprávky, je založený na živej vzájomnej komunikácii detského čitateľa a textu. Kniha je zostavená ako súbor piatich rozprávok. Každá rozprávka obsahuje sériu voľne vložených otázok, ktorými autor oslovuje detského čitateľa. Autor s deťmi vytváral vlastné príbehy, každý žiak sa mohol stať hlavným hrdinom svojho príbehu a mohol ho dotvárať podľa vlastnej fantázie, čo sa deťom veľmi páčilo. Keďže tento spisovateľ disponuje schopnosťou empaticky sa vcítiť do myšlienkového sveta detí, jeho

texty sa stávajú zdrojom oddychu a radosti zo spoznávania, sú jednoduché a hlavne popretkávané jemným humorom. Jeho dobrodružné príbehy ukážu čitateľovi čarovný svet, o akom ani netušil. V knihe je aj miesto pre ich vlastné zážitky, obrázky a vedomosti. Tento priateľsky dialóg je pre detského čitateľa aj cesta k napísaniu vlastnej rozprávky tak, ako samo dieťa chce. Deti si v podaní spisovateľa vypočuli aj niekoľko jeho básničiek, ktoré vyšli v knižnej podobe pod názvom Zápisník jedného chlapca. Okrem

spomínaných kníh Dávid Dziak napísal aj dva populárno-odborné slovníky Svetom COOLtových kníh pre náštročných a Svetom COOLtových kníh pre deti. Sú to vlastne slovníky, ktoré pomôžu nájsť vhodnú knihu pre daný vek a záujmy deti a mládeže. Celé stretnutie sa nieslo v duchu fantázie, tvorivosti a hlavne smiechu, pretože autor do celého diania zapájal aj samotné deti. Dopoludnie plné neopakovateľných chvíľ sa skončilo nielen búrlivým potleskom, autogramiádou, ale aj fotografovaním. Ďakujeme spisovateľovi za návštevu, za množstvo nových informácií a hlavne mu želáme veľa tvorivých nápadov a myšlienok pri písaní jeho ďalších kníh.

Podujatie sa uskutočnilo v rámci projektu Podduklianskej knižnice pod názvom Literatúra, umenie a šport v knižnici, ktoré z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Nadežda Mičáková

Žiť život s vášňou

Bývalá redaktorka, moderátorka, dramaturgička, politička, banková ombudsmanka a autorka bestselleru Reportérkina spoveď, **Eva Černá**, navštívila v utorok **24.6.2025** Poddukliansku knižnicu, kde prítomným predstavila svoju motivačnú knihu Žiť život

s vášňou, ktorú písala na päťmesačnej dobrodružnej ceste karavanom, lietadlom i autom a ktorá je zameraná na duchovné princípy života. Na cestu sa vybrala sama, aby sa vzdialila civilizácii a žila tak život bez času, v úplnej slobode, v objatí so svojou dušou, prírodou a vôňou mora. Miestom, kde vznikala táto jej kniha sa stal chorvátsky polostrov Istria. S autorkou sme sa v predstavách preniesli na bájný ostrov Rhodos, na uličky Istrie a spoločne sme nasávali dobrú energiu z jej rozprávania. Hlavným posolstvom tejto knihy je láska a pochopenie, vedomý návrat k svojej duchovnej podstate a otvorenie sa vnútornej láske. Autorka zdôraznila, že je nesmierne dôležité mať sa rád, prijať sám seba so všetkými dobrými i zlými vlastnosťami, že život je príliš krásny a zároveň príliš krátky na to, aby sme nenávideli, aby sme komukoľvek priali zlé, aby sme sa utápali v sebaľútosti, vysvetlila, prečo je dôležité mať čisté a ušľachtilé myslenie, a že vo svojej tvorbe sa opiera o odkazy Marca Aurelia a iných osobností. Eva Černá bola v minulosti ocenená diváckymi cenami TOM ako najlepšia televízna moderátorka. Život vdýchla aj publicistickej relácii Lampáreň, ktorú viedla ako dramaturgička, redaktorka a moderátorka. Vďaka obľúbenosti svojich relácií sa stala tiež

Osobnosťou televíznej obrazovky TV Markíza v kategórii najlepšia reportérka. Je aj držiteľkou Zlatej knihy vydavateľstva Ikar, víťazkou ankety Slovenka roka v kategórii Charita, za prácu, ktorú venovala slabším. Počas tohto stretnutia autorka prečítala aj úryvok zo svojej knihy, predstavila symboliku troch pierok, ktoré sú špeciálom knihy a hlavne vyzdvihla dôležitosť odpustenia, seba prijatia či času. Autorka verí, že kniha inšpiruje čitateľov k odhaľovaniu svojich vášní

a napomôže otvoriť sa hlbokkej láske a múdrosti, ktorá je súčasťou každého ľudského bytia. Ďakujeme pani Černej za návštevu, za množstvo nových a podnetných informácií a želáme jej veľa tvorivých nápadov a myšlienok pri písaní ďalších kníh. Podujatie sa uskutočnilo v rámci projektu Podduklianskej knižnice pod názvom Literatúra, umenie a šport v knižnici, ktoré z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Nadežda Mičáková

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike na pokračovanie uverejňujeme tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonal tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

ešte niekoľko frazeologizmov

- ani živej duše niet, nevidieť - nikoho niet, nevidieť, nik, nijaký človek tu nie je
- báť sa niekoho, niečoho ako čerta, ako čert svätenej vody, ako čert kríža - veľmi, neobyčajne sa báť, mať hrôzu pred niečím
- blýska sa na lepšie časy - zdá sa mu, že mu bude lepšie, začína sa mu dariť
- byť do roboty ako oheň - byť zapálený, zanietený pre vec
- byť na dobrej ceste - správne postupovať, zvoliť správny postup
- byť samá ruka - byť chudý, dospievajúci
- byť sto rokov za opicami - byť primitívny, ťažkopádny, nevyznať sa v živote
- cigáni mu v bruchu vyhrávajú - je hladný, škŕka v bruchu od hladu
- dostať sa niekde, do niečoho ako Pilát do kréda - dostať sa niekde bez vlastného pričinenia, nevedomky, omylom, bez vlastnej zásluhy alebo viny
- dostať z koláča diery - nedostať nič/žiadnu odmenu
- držať jazyk za zubami - byť ticho pri dôležitých jednaniach
- egyptské rany - veľké pohromy, séria nešťastí, ktoré nasledujú za sebou, reťaz nešťastných príhod
- falošný prorok - kto zneužíva svoju autoritu hlásaním nepravdivých, falošných, škodlivých, klamlivých ideí, myšlienok
- hádzať frčky do nosa - robiť uštipačné poznámky, uťahovať si z niekoho
- hádzať hrach na stenu - zbytočne niečo hovoriť
- hodiť flintu do žita - vzdať sa, ustúpiť, stratiť odvahu
- hovoriť anjelským hlasom - nemá to cenu, nikto nepočúva
- chváliť sa cudzím perím - prisvojovať si zásluhy, úspechy, výsledky iných
- ide to s ním dolu vodou - má sa stále horšie, niečo sa stráca, mizne
- ísť svojou cestou - konať podľa svojho presvedčenia, vlastnými zásadami
- je ich ako apoštolov - je ich veľa, mnoho
- judášsky groš - nestatočne získané peniaze, výhody (napr. udávanie)
- klobúk dolu pred ním - zasluhuje si úctu, vzbudzuje rešpekt
- krotký ako baránok - je miernej, tichej, poddajnej povahy
- kupovať na bradu - kupovať na dlh
- lož má krátke nohy - vždy sa pravda ukáže
- má lepkavé prsty - rád odcudzí veci/ukradne, byť zlodejom
- mať hore nosom diery - byť pyšný, namyslený
- mať Kainovo znamenie na čele - byť zavrhnutý, vyvrhnutý spoločnosťou
- mať maslo na hlave - nebyť bez viny, nemať čisté svedomie
- možno mu rebrá spočítať - je vychudnutý, podvyživený, vyziabnutý
- myslí si, že všetok rozum pojedol - je namyslený, vyvyšuje sa nad ostatnými
- nebyť z cukru - nebyť chúlостivý, vedieť niečo vydržať
- nemá všetkých doma - zvláštne sa správa, robí zlé rozhodnutia
- nepreložiť krížom slamy - byť lenivý, nič nerobiť

- neskoro plakať nad rozliatym mliekom – neskoro si uvedomiť chybu, ktorú sme urobili
- nezostal kameň na kameni - všetko bolo zničené, nič nezostalo celé, neporušené (o budovách, mestách)
- nič dobrého mu z očí nevyzerá - niečo nedobré zamýšľa, je nebezpečný
- nie je hoden ani deravý groš - je bezcenný, celkom nanič
- niečo mu leží v žalúdku - prekáža mu čosi, vadí mu niečo
- obracať sa po vetre/ako vietor fúka - byť falošný, podlizuje sa
- odísť s dlhým nosom - nemať úspech, byť zahanbený, sklamaný
- padnúť z blata do kaluže - dostať sa zo zlej situácie do ešte horšej
- pchať prsty medzi dvere - miešať sa do nebezpečných, chúlостivých vecí
- pchať prsty/nos do niečoho - starať sa zbytočne/nestaraj sa, do čoho ťa nič
- podmasť niekoho - podplatiť niekoho, prísť k neoprávnenému zisku
- ponaprávať niekomu rebrá/kosti - zbiť ho
- predávať niečo za facku, za babku - predať veľmi lacno, za neprimerane nízku cenu
- prísť k rozumu - konečne si uvedomiť svoje povinnosti
- prišlo na lámanie chleba - nastala rozhodujúca chvíľa, bolo sa treba rozhodnúť
- pritiahnuť si opasok/remeň - začať šetriť, rozvážne hospodáriť
- privrieť oko nad niečím - nevidieť chyby, úmyselne zatajiť zlú vec
- raz za uhorský rok - veľmi zriedka, málokedy
- robí si z nás dobrý deň - posmieva sa, neberie vážne našu mienku
- rozum sa mu čistí, múti - stratiť rozumný úsudok, nevie rozumne uvažovať
- siať kúkoľ medzi pšenicu - kaziť, ničť, mariť dobré úsilie zlým vplyvom, nesprávnymi, škodlivými zásahmi, zlým príkladom
- skoro dušu vypustil, vyplul - skoro zahynul, zomrel (napr. od strachu, námahy)
- spraviť diery do sveta - dosiahnuť veľký úspech, vykonať niečo významné
- spraviť kríž nad niečím, niekým - vzdať sa, zrieknuť sa niečoho, niekoho - vzdať sa nádeje, prestať dúfať v úspech niečoho, niekoho
- spustiť gajdy - plakať, nariekať
- tečie mu za golier - je v zlej, ťažkej situácii, pribúdajú mu nepríjemnosti
- trieť biedu - biedne žiť, živoriť, biediť
- trpezlivosť ruže prináša - keď je niekto pokojný, trpezlivý a čaká, uvidí výsledok
- už je ruka v rukáve - už je všetko dohodnuté
- všetko mu padá z rúk/má deravé ruky - je nešikovný, často mu padajú veci z rúk
- vyjsť na psí tridsiatok/na mizinu - prísť o všetok majetok
- vyjsť s farbou von - prejaviť svoju ozajstnú mienku, povedať pravdu
- vyrásť z detských nohavičiek - dospieť, vyspieť
- zaobchádzať s niekým ako so smradľavým vajcom - škaredo sa správať, nevážiť si druhého
- žiť zo dňa na deň - veľmi skromne žiť bez zabezpečenia, mať len najpotrebnejšie

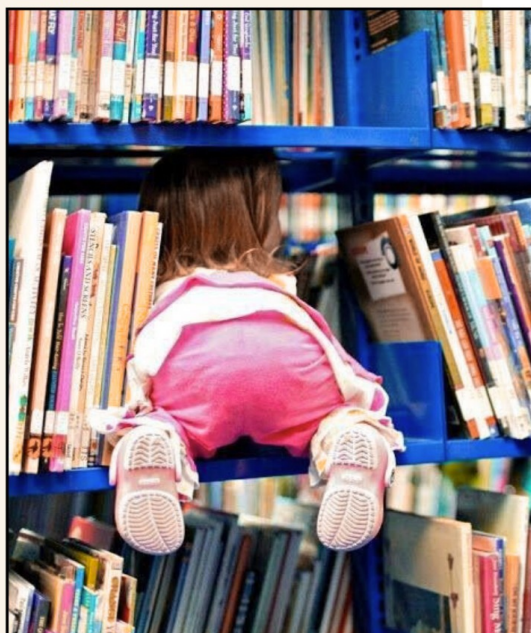
Zdroj:

<https://referaty.aktuality.sk/frazeologizmy/referat-11879>

<https://www.zones.sk/studentske-prace/gramatika/14897-frazeologizmy-priklady/>

<http://www.overaiprevodi.rs/wp-content/uploads/2016/06/frazeologizmy-inspirovane-bibliou.pdf>

Ked' miluješ knihy...

Zdroj: <https://sk.pinterest.com/pin/36662184460584492/>

„Samotná existencia knižníc je
najlepším dôkazom toho,
že ešte môžeme mať nádej pre
budúcnosť človeka.“

Thomas Stearns Eliot

Logická hra

Do obrazca dopĺňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

SUDOKU

	2		4		8			
6		3	2	5				
			3		7		2	
3								2
			8					5
9					5		3	
						7		
5	4							
2	8						6	9

							2	
						9		
9	7			2		1		6
4								2
6					2	5	1	
		8					9	
		7	6		1			4
	5	2		8	4	6		
	6						7	

**Poddukliansky knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku,
8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>,
e-mail: metodika.sk@gmail.com, tel.: 054 7882192. Zodp. red.: Mgr.
Kamil Beňko. Zostavila: Nadežda Mičáková, Bc. Ľudmila Priputníková**